

EVALUERING AF FREDERICIA TEATER

Fra "Aladdin – The Musical"

"Hos os er det forestillingen der er stjernen"
Søren Møller

Udarbejdet af Janken Varden

Marts 2013

Forord

Denne evaluering af Fredericia Teater finder sted på baggrund af egnsteaterbekendtgørelse nr. 1404 af 7. december 2007. Evalueringen er udarbejdet i forbindelse med udløbet af teatrets egnsteaterkontrakt, og den baserer sig på teatrets selvevaluering og på Fredericia Kommunes egen evaluering. Undertegnede har haft samtaler med teatret 08.11. og 29.11. 2012, 5.2. 2013, og 20.2.2013, og med kommunen 29.11.2012 og 20.2..2013.

Formålet med evalueringen er at belyse teatrets aktuelle situation og dets udviklingsperspektiver. Evalueringen tager stilling til teatret som helhed.

Fredericia Teater har spillet to forestillinger i det tidsrum hvor evalueringen har fundet sted, ”Aladdin” og ”(title of show)”. I tillæg har undertegnede kunnet vurdere en tidligere forestilling, ”Avenue Q”, på video. En analyse og vurdering af den kunstneriske kvalitet er gjort på denne baggrund.

Fredericia Teaters lokale synlighed og forankring, og teatrets position nationalt og internationalt evalueres i det følgende, og sættes i relation til teatrets ambitioner/visioner og de egnsteaterkontraktlige forpligtelser.

Endelig forholder evalueringen sig til teatrets organisatoriske forhold og til dets økonomi. Tanken er at teatret og kommunen skal kunne bruge evalueringen i forbindelse med genforhandling af teatrets egnsteateraftale.

Evalueringen forholder sig løseligt til den såkaldte Ønskekivistmodellen, der ud fra tre vektorer: Villen (Engagement), Kunnen (evner), og Skullen (Nødvendighed), tilbyder en enkel model for, hvordan man på struktureret vis kan diskutere kvaliteten i performativ kunst. Med ”løseligt” menes at modellen ikke er fulgt slavisk, men at teatrets ambitioner og visioner er taget til efterretning og værdsættelse, - at teatrets evner og resultater, såvel kunstnerisk som organisatorisk og administrativt har været genstand for vurdering, - samt at teatrets plads i det samlede danske og internationale teaterliv er blevet undersøgt, - foruden dets forpligtelse i forhold til egnsteateraftalen, og tilknytning til publikum, omgivelser, sponsorer og de bevilgende myndigheder.

Evalueringen forholder sig til teatrets samlede repertoire i aftaleperioden 2010-2013. Det er tale om 11 egenproduktioner hvoraf 2 får premiere efter denne rapport, og 4 genoptagelser – alle med ny premiere efter denne rapport.

Fredericia Teater har ikke tidligere været evalueret i Kunststyrelsens regi.

I mindre grad inddrages de øvrige aktiviteter, teatret har været – og er – igangsættere af og involveret i, - men teatrets samlede aktivitetsniveau søges belyst i sin helhed.

Janken Varden, marts 2013

Indhold

Præsentation af Fredericia Teater	4
Teatret	4
Egnsteateraftalen	4
Kunstnerisk profil og visioner	5
Fredericia Teater i en egnsteaterkontekst	6
Repertoire	6
Karakteristik	6
Analyse af tre produktioner	8
Vurdering af det samlede repertoire	11
Fredericia Teater i en kommunal, regional og national kontekst	12
Markedsføring og kommunikation	14
Bestyrelse, økonomi og regnskab	15
Administration	15
Økonomi	15
Regnskab og bogføring	16
Sammenfattende analyse af Fredericia Teater	16
Fredericia Teater som kulturinstitution	16
Opfyldelse af gældende egnsteateraftale	16
Udfordringer og udviklingspotentialer	17

Præsentation av Fredericia Teater

Teatret

Siden 1883 har Fredericia haft sit teater på adressen i Prinsessegade 29 midt i den gamle by bag voldene.

Det nuværende teater er imidlertid fra 1956; det gamle blev nemlig sprængt i luften i marts 1945, 2 måneder før krigens slut. Det var danske kollaboratører der sprængte teatret, men hvorfor lige teatret? eller om der overhovedet var nogen speciel grund? – det ved ingen i dag, men der er mange teorier. Så tog der 11 år inden det nye teater stod færdigt, med to sale, en stor med siddepladser til 800 med alle dele af salen inddraget inklusive balkon, og en lille med 245 pladser. Begge sale er almindelige prosceniumsscener.

Den store scene er på cirka 170 m². Højden over scenen er 12 meter, der er 37 træk, og det tekniske udstyr til lys og lyd synes at fungere udmærket. Her findes også en orkestergrav med plads til ikke mindre end 20 musikere.

Teatret har mulighed for at samle et publikum også i foyeren (80 personer), samt i Tøjhuset (170) som først og fremmest bruges til klassisk musik.

Teatret ligger i samme bygningskompleks som byens bibliotek, og de to kulturinstitutioner har delvist fælles indgang og café i stueetagen.

Egnsteateraftalen

Fredericia Teater er organiseret som en selvejende institution med en bestyrelse med syv medlemmer, hvoraf fire er medlemmer af byrådet. De tre øvrige repræsenterer kompetencer i henholdsvis kommunikation, musik og musikledelse, og forbindelse til byens erhvervsliv.

Fredericia Teater blev egnsteater 1.1. 2003 og den første egnsteateraftale blev undertegnet 8.10.2002. Den nugældende aftale løber fra 1.1.2010 til 31.12.2013. Ved denne aftales indgåelse var Thomas Langkjær direktør for teatret, men allerede 1.12. 2010 blev Søren Møller indsat som ny direktør.

Møller kom fra stillingen som leder af Det Danske Musical Akademi – beliggende i Fredericia, - og hans indtræden medførte en betydelig ændring i teatrets drift og repertoire. I første omgang blev der – på grund af et større underskud og planlægningen af et nyt repertoire – skruet ned for egne produktioner fra aftalens bestemmelse om ”*minimum tre årlige produktioner*” (aftalens § 1, stk. 1) til to i 2011. Til gengæld kom der fire i 2012, og tre nye produktioner plus tre genopsætninger er planlagt for 2013.

Antal forestillinger af de egne produktioner er betydelig forøget i forhold til tidligere.

§ 1 i gældende aftale fastslår at *”Formålet med Fredericia Teaters drift er at præsentere mange og gode kulturelle oplevelser”* fordelt på minimum tre årlige produktioner *”til opsætning på både egen scene og landsdækkende turneer, samt sekundært gæstende ensembler og kunstneres optræden på scenen i Fredericia”*.

Videre i stk. 2 hedder det *”at det er et mål, at Fredericia Teater kan medvirke til at skærpe hele byens og områdets kulturelle profil”* ved at samarbejde bredt *”med øvrige kulturelle aktører og arrangører i området om arrangementer dels på teatret dels i byens øvrige ”rum””* delvist ved at *”tilbyde nogle pr- og markedsføringsmæssige ydelser, der sikrer gode besøgstal og markant synlighed”*.

Og endelig i § 1, stk. 3 står der at teatret *”ud over musical-genrener klar til udfordringer indenfor andre af scenekunstens genrer – professionelle shows, teater- og musikforestillinger – forudsat at de er ”baseret på et samlende kunstnerisk koncept med et dramatisk forløb baseret på et manuskript eller en koreografisk udtryksform”*.

I egnsteateraftalen § 2, stk. 4 slås der fast *”at teatret fra tid til anden også indgår i samproduktioner med andre teatre”* for blandt andet at *”cementere Fredericia Teater sin position som turnerende teaterproducent”*.

Fredericia Teater har i alt 20 fast ansatte, hvoraf 14 er i fuld stilling og 6 i deltidsstilling.

De aktuelle problemstillinger i relation til egnsteateraftalen:

- om turnevirksomhed (eventuelt landsdækkende)
- om samarbejde med øvrige kulturelle aktører i området
- om at tilbyde pr- og markedsføringsmæssige ydelser
- om udfordringer indenfor andre af scenekunstens genrer
- om samproduktioner med andre teatre

vil blive diskuteret nedenfor under punktet **”Fredericia Teater i en kommunal, regional og national kontekst”**

Kunstnerisk profil og visioner

I sin selvevaluering skriver teatret at ambitionen er *”at være en nordeuropæisk scene – på internationalt niveau – som forpligter sig på at udvikle og præsentere musicalgenren i hele dens bredde”*. Tilsvarende hedder det, når teatret kort skal beskrive sig selv, at *”Fredericia Teater producerer kun nye musicals”*.

Med *”hele dens bredde”* menes åbenbart både hele den genre som omfattes af betegnelsen *musical theatre*, og at man vil nå *”hele befolkningen”*, men ikke nødvendigvis med hver musical. De enkelte

produktioner har sin målgruppe, - de yngste, teenagere, voksne, de ældre, rockpublikummet, de romantisk anlagte, osv. *”Ikke alle skal altid kunne lide alt hvad vi laver”*.

At vælge repertoire gøres altså ud fra ambitionen om at vælge forestillinger *”til forskellige segmenter og med forskellige problemstillinger og med forskellig sigte”*.

Men ambitionen er at *”vi skal inspirere; både vore publikummere, branchen og os selv”*.

Fredericia i en egnsteaterkontekst

I det danske egnsteaterlandskab karakteriseres Fredericia Teater særlig ved:

- At udelukkende producere nye musicals
- At samarbejde tæt med Det Danske Musical Akademi
- At ville brede musical-genren ud
- At se sig selv som central i bestræbelserne på at udvikle musicalgenren, også internationalt
- At have initieret dannelsen af Trekantsområdet's Teaterfællesskab
- At samarbejde med flere store københavnske teatre om gæstespil
- At samarbejde med musicaludviklingscentret Uterus

Repertoire

Karakteristik

Fredericia Teater har også tidligere produceret og spillet musicals, men med Søren Møllers indtræden som direktør i december 2010, er det blevet teatrets klare målsætning, at selv – på egen hånd eller sammen med andre – *udvikle nye musicals*, og at præsentere egne opsætninger af musicals som aldrig har været spillet i Danmark tidligere.

Dette repræsenterer i og for sig noget nyt i Fredericia Teaters repertoire. Ambitionen om at føre *”det nye”* frem på scenen har rigtigt nok også ligget der inden. Med vellykkede musical-opsætninger af *”High School Musical”* (i 2008), og ikke mindst *”High School Musical 2”* som havde premiere i februar 2010, havde Fredericia Teater allerede markeret sig som et teater man kunne regne med i denne sammenhæng. Og med disse to produktioner blev der etableret en god kontakt til Disney-koncernen.

Men forestillingerne var endnu ikke unikke, eller dansk producerede, førsteopførelser, sådan som den nye ambition skulle komme til at lyde. Og da slet ikke opsætningen af *”Cabaret”* i september 2010 som oven i købet genererede et stort underskud.

Repertoiret efter Møllers indtræden i december 2010:

”**Avenue Q**”, Danmarkspremiere 13.10.2011, (Reumertnomineret) (15- 50 år)

”**De tre musketerer**”, Skandinavienspremiere 24.11.2011 (Familie)

”**Edges**”,Europapremiere 2.2.2012 (13-25 år)

”**The Last Five Years**”,Danmarkspremiere 9.3.2012 (20-60 år)

”**Jukebox**”, (sanger af Bent Fabricius Bjerre), udviklet i Fredericia, prem. 26.4.2012 (45 år og op)

Disneys ”**Aladdin**”, Europapremiere 4.10. 2012 (Familie)

”(title of show)”, Europapremiere 31.1.2013 (13-25 år)

I teatrets selvevaluering betones der (på side 8), at man producerer forskellige forestillinger for forskellige segmenter. *”Ikke alle skal kunne lide alt hvad vi laver, men vi skal levere top kvalitet til det segment den enkelte forestilling henvender sig til”.*

Planlagt videre i 2013:

”**The Drowsy Chaperone**”, Danmarkspremiere 16.3.2013

”**Avenue Q**”, (genopsætning i Fredericia) 19.4.2013

”**Avenue Q**”, (genopsætning på Nørrebro Teater), 4.5.2013

”**Jukebox**”, (genopsætning i Tivolis glassal) 28.5.2013

”**Aladdin**”, (genopsætning i Operaen) 19.7.2013

”**Esaura**”, (dansk/amerikansk) udviklet i Fredericia, Verdenspremiere 19.9.2013

Kort og godt må der siges at dette repertoire, - og udførelsen af det, - langt på vej svarer til ambitionen om at være etforegangsteater på musical-området. Det har skabt begejstring og stolthed lokalt, og det har i tillæg også givet genlyd i det københavnske og åbnet dørene for præstige fyldte gæstespil i hovedstaden.

Jeg kommer tilbage til udtrykket *”udvikle nye musicals”* nedenfor under punktet **Vurdering af det samlede repertoire.**

Analyse af tre produktioner

Disneys "Aladdin" – the musical

Music: Alan Menken, Lyrics: Howard Ashman, Tim Rice og Chad Beguelin, Book: Chad Beguelin. Instruktør og koreograf: Lynne K. Formato, Scenografi: Anders D. Jensen og Jens Frausing. Dansk oversættelse: Trine Dansgaard.

Udgangspunktet for denne musical er Disneys tegnefilm-succes fra 1992, bl.a. set af mere end en halv million her i Danmark. Som musical havde den verdenspremiere i 2011 i Seattle, men det sensationelle i denne sammenhæng er, at da musicalen lå klar, valgte Disney-koncernen seks steder til at have førsteopførelsen: Seattle, Las Vegas, St. Louis, Manila på Filippinerne, Columbia, - og Fredericia! Uden tvivl på grund af de vellykkede High School Musicals, men også – som Disney-koncernens skriver i forestillingens program – på grund af Fredericia Teaters filosofi om talentudvikling og kollektiv indsats.

Historien er den velkendte fra 1001 Nat: Om gadedrengen Aladdin der finder olielampen med den mægtige ånd indeni, og som opnår rigdom og får sultanens smukke datter. Et rigtigt eventyr, med kampe og strabadser undervejs, men en overdådig lykkelig slut til sidst.

Som tak for tilliden fra Disney, har Fredericia Teater rullet det helt store apparat ud med over 30 skuespillere og orkestergraven fyldt med 18 musikere. Dertil en farverig scenografi og levende computeranimation, samt velsyngende spillere, en sjov fortællertrio (se billedet) og et meget veloplagt ensemble. Resultatet er blevet et overdådigt show, med dans og sang på meget højt niveau, en klar og spændende handling og – ikke mindst – et stort gennembrud for en nyuddannet aktør (fra Det Danske Musical Akademi), - Pelle Emil Hebsgaard som lampeånden Genie. Her findes både mystik og trylleri, farlighed og humor, præcision og løsslupenhed.

Forestillingen blev en stor succes, både hos anmeldere og publikum, og bliver genopsat sommeren 2013 til et gæstespil på Operaen i København.

“(title of show)”

Music & lyrics: Jeff Bowen, Book: Hunter Bell, Instruktør og Koreograf: Victoria Bussert, Dansk oversættelse: Thomas Bay og Mads Æbelø Nielsen

To unge fyre kaster sig ud i et forsøg på at skrive og komponere en musical til en festival for nye musicals, - på kun tre uger. Den kommer så til at handle om to unge fyre der kaster sig ud i et forsøg på at skrive og komponere en musical til en festival for nye musicals, - på kun tre uger.

Udgangspunktet er altså dejligt originalt.

De får hjælp og inspiration – og modstand – fra to tilsvarende unge piger, og vi følger deres bestræbelser, fyldt med op- og nedture, med usikkerhed, optimisme, fryd og begejstring – og tvivl, tvivl, tvivl.

Meget af forestillingens budskab – inklusive en solid bunke selvironi – er at være tro mod sig selv, mod sine egne ideer og særegenheder, at stole på sin egen kreativitet og ikke give efter for hvad ”publikum måtte forvente”. Til dette hører også, at afstå fra at caste kendte og berømte der kan sælge billetter, men stole på at det lille firkløver, Henrik og Jeff, Heidi og Susan, selv kan klare at føre forestillingen frem til succes.

”(title of show)” bygger på sange og dialog omkring denne emnekreds, med gode humoristiske indslag. Den danske oversættelse/fordanskning er fuld af sjove henvisninger til danske forhold, og de fire spillere er fint til stede i deres roller. Det sang- og dansemæssige er strålende, men jeg finder det problematisk, at så meget af det dramatiske og følelsesmæssige udtrykkes i kliché-attituder og ansigtsmimik.

Kampen (med sig selv og hinanden) om at give afkald på det publikumsleflende og uoriginale går indimellem hårdt for sig, men den gode oprindelige ambition vinder til sidst. Undervejs hører og ser vi dog hvor let til falds de er – i første omgang – for de berømte. Og den ultimative ambition er jo, - paradoksalt nok, - at hvad de drømmer om er, at de selv skal blive berømte stjerner på musical-himmelen.

Men det går som det skal: deres musical bliver antaget. Budskabet om at være tro mod sig selv og stole på egne kræfter står klart og tydeligt frem.

”Avenue Q” (NB! Kun set på DVD)

Manuskript: Jeff Whitty, Musik og sangtekster: Robert Lopez & Jeff Marx, Instruktør og koreograf: Victoria Bussert, Scenografi: Jens Frausing og Anders D. Jensen, Dansk oversættelse: Helle Hansen

Målgruppen her er defineret som 15-50 år. Jeg er mere tilbøjelig til at mene, det rigtige publikum er de tidlige teenage-år og op til ca. 25-30. Det betyder ikke at man ikke kan blive godt underholdt af opsætningens form, men fokuseringen på den tidlige ungdoms tanker, drømmer, forestillinger og problemer er meget klar og tydelig – om ikke nødvendigvis ekskluderende for dem over 30. Imod dette kan det selvfølgelig indvendes at det også kan være meget relevant for dem der er forældre til dagens unge generation.

”Avenue Q” er – som musical – ualmindelig først og fremmest fordi den blander håndholdte dukker - tydeligt inspirerede af Sesame Street - og mennesker. Handlingen foregår i og rundt en lille, og lidt nedslidt, ejendom i en amerikansk storby, - for eksempel New York. Beboerne er alle unge mennesker, mere eller mindre på tærskelen til et voksenliv, hvor det at finde et formål med sit liv og en mening med tilværelsen, er det centrale tema. Ud af dette vrirler der sange, dialoger og optrin om usikkerhed, kærlighed, jalousi, venskab, homofili, identitet, racisme og meget andet. 8 skuespillere og endnu flere dukker er med til at befolke scenen med energi, farver og liv, mens hovedpersonerne Princeton og Kate Monster ad mange omveje finder frem til hinanden.

Sang- og dansemæssigt er ensemblet godt på plads. Musikken (som inviterer til lidt metallisk stemmeklang indimellem, - men jeg præciserer igen, at jeg kun har set og hørt forestillingen på DVD) er ikke original. Den er, helt bevidst, en pastiche over musikken i Sesame Street, - men den fungerer udmærket som motor i forestillingen, specielt i de mange up-tempo numre, hvor spillerne får vist en energisk dansant ledighed, uden at koreografien overrumpler med nogen originalitet.

Dukkeføringen er et problem. Jeg præciserer atter en gang at jeg kun har set forestillingen på DVD, hvor kamera selvfølgelig kommer tættere på skuespillerne end hvad publikum i teatersalen oplever. Derved blev det sværere for mig at sætte dukken i centrum, - spillerne bruger nemlig sig selv til at udtrykke dukkens tanker og følelser, hvilket fører til en del overfladisk grimassering og skabagtighed. Og jeg savner øjeblikke med direkte kontakt mellem dukke og dukkefører, noget som ofte kan være meget charmerende. Og morsomt.

Ud over mine indvendinger skal der dog siges to ting: at forestillingen har fået strålende anmeldelser overalt, og at "Avenue Q" er forestilling til at blive glad af. Spillerne har både charme, et smittende humør og stor vitalitet, og det er godt at se forsøget på at indføre en ny dimension i musical-verdenen. Forestillingen har helt bestemt gået (og vil gå) hjem hos et ungt publikum (og deres forældre?), og den blev da også Reumert-nomineret i 2012 som bedste musical.

Vurdering af det samlede repertoire

Bortset fra "Jukebox" med sange af Bent Fabricius Bjerre, har alle de ovenfor nævnte musicals haft ophav i udlandet, navnlig USA. Det kan man synes om eller lade være, se det som en begrænsning, eller som en læretid for Fredericia Teater, i en fase hvor specielt USA har mange ting at lære fra signår det gælder musical theatre. Som nævnt nedenfor: Man bør kunne formen inden man bryder den.

Ved salg/overførsel af en musical-succes fra ophavslandet (for eksempel London eller Broadway) er det meget almindelig at køberen må tage instruktion, koreografi, scenografi og kostumer på købet, - det vil sige at ophavsmændene får honorar en gang til, og opsætningen kommer til at ligne – gerne til forveksling – den oprindelige.

Det har lykkedes Fredericia Teater at slippe for disse restriktive bånd. De udenlandske rettighedshavere har lykkeligvis givet det danske provinsteater et "*go ahead*" til at lave sin egen version af de pågældende musicaler. Det har også resulteret i forestillinger der har en smag af originalitet, af noget specifikt Fredericiansk, selv om alle de ovenfor nævnte produktioner har haft amerikanske eller engelske instruktører og koreografer, - og tilsvarende selvfølgelig også musik og "lyrics". De danske spilleres umiddelbarhed og friskhed har alligevel gjort, at man glimtvis glemmer Broadway og vurderer forestillingen som en dansk forestilling her og nu. Det er godt gået. En god oversættelse, og specielt en godfordanskning af teksten (som i tilfældet "(title of show)") hjælper også meget godt på vej.

Det sang- og dansemæssige er et sikkert kvalitetstegn ved Fredericia Teaters forestillinger. Noe af spillet præges imidlertid af kliché-attituder og gammeldags punchlines rettet direkte ud mod publikum på farce/revy-måden. Nogle gange kan en sådan "tegnserie-stil" nok være rigtig, - andre gange gør det, at man kan få svært ved at tage personerne på alvor.

Nu skal det siges, at de forestillinger jeg har haft anledning til at vurdere, alle har ligget indenfor ”komediegenren”. Jeg beklager at jeg ikke fik set ”The Last Five Years”, men jeg vil se frem til forestillinger med vægt også på andre sider af musicalens muligheder.

Her skal nævnes at Fredericia Teater har et lille ensemble af (fire) fast ansatte skuespillere. Det har gjort det muligt at holde forestillinger på plakaten over længere tid, og at genopsætte og gæstespille. Det gør også at forestillinger kan modnes og udvikle sig over tid. Det er kun godt.

Udvikle nyt

Ud over at præsentere musicals som aldrig har været spillet Danmark, er det imidlertid Fredericia Teaters ambition også ”*at udvikle nye musicals*”.

Det vil sige at arbejde frem imod, at Fredericia Teater – *som teater, som kreativ producent* – selv tager eller følger op på initiativer. At man giver mulighed for danske dramatikere til at arbejde/lege/eksperimentere med formen, at man går i dialog med dramatikere- instruktør- og danseuddannelserne i Danmark med tanke på at opprioritere denne del af teater-genren, - kort sagt at man fremdyrker danske talenter på alle fronter. Skal Fredericia Teater blive den ”*leverandør af nye musicals*” som man ønsker at være, kan teatret ikke i længden være afhængig af instruktører, koreografer, komponister og forfattere udefra. Dette arbejde er allerede i gang.

Endskønt. At kunne sætte internationale kreative team sammen på de forskellige poster, er også en god ambition at forfølge. Man kunne tænke sig Europa-baserede forestillinger, ligesom de rene danske, eller dansk-amerikanske. Eller globale. Terrænet ligger åbent, og ambitionen om selv at være ophavsmand eller kreativ producent, indebærer ikke nødvendigvis danske kunstnere på alle poster.

Men det er også rigtigt som teaterchef Søren Møller pointerer: Hvis man skal udvikle noget nyt, - hvis man skal gøre noget uventet, -hvis man skal sætte nye standarder, - så skal man først beherske formen, kunne håndværket. Det er svært at bryde reglerne på en frugtbar måde uden at kende dem.

Indtil videre har Fredericia Teater opnået at introducere flere nye musicals, spillet på sin egen måde, rigtignok stort set ved hjælp af amerikanske artister. Mendet er alligevel et godt stykke på vej.

Musicaludviklingscentret ”Uterus”, hvor der ”*arbejdes metodisk og organisk med udviklingen af nye værker*”, fik i 2009 tildelt status som nationalt opdrag af Kulturministeriet. Den planlagte forestilling ”Esaura” er oprindelig udviklet her. Centret ligger formelt under Det Danske Musicalakademi, men ledes af Søren Møller. Det er både akademiets og teatrets ønske at det skal lægges under teatret. Dette behandles for tiden i ministeriet. For at citere direktør Møller i en mail: ”*det er teatrets håb og ønske, at Uterus opprioriteres i den kommende aftale*”.

Og i september 2013 har teatret så verdenspremiere på ”Esaura”, en ny musical som lever op til ambitionerne. Komponisten er rigtignok amerikansk, men forfatteren er dansk, og hans historie har

udspring netop i Fredericia rundt krigen i 1849. Dét er et langt skridt i den rigtige retning med hensyn til at *"udvikle nye musicals"*.

Fredericia Teater i en kommunal, regional, og national kontekst

Kommunalt. Ifølge Fredericia Kommunes evalueringssvar har Teatret *"i forbindelse med opsætningerne formået at genskabe den lokale forankring"*. Der peges både på teatrets kontakt med netværk og erhvervsliv, og på en *"stærk lokal forankring i forhold til stagehands og frivillige i tæt samarbejde med den professionelle stab"*.

I evalueringssvaret giver kommunen også tydeligt udtryk for sin store tilfredshed med teatrets kunstneriske profil, og med de kunstneriske resultater teatret har opnået i løbet af de sidste par år.

Endvidere understreges *"det tætte samarbejde mellem teatret, teaterbestyrelsen, Fredericia Kommune, Kultur- og Fritidsudvalget samt Fredericia Byråd"*.

Til spørgsmålet om hvilke ønsker kommunen har til teatrets fortsatte virke svares der: *"Det er en forventning og ønske om fortsat udvikling af musicalgenren i Danmark med en tæt forankring i Fredericia Teater"*.

Indenfor den kommunale ramme og *"andre kulturelle aktører"* skal der nævnes at Fredericia Teater af og til samarbejder om fælles aftener med spillestedet Det Bruunske Pakhus hvor jazz, rock, blues og pop er på menuen, og med Tøjhuset, der først og fremmest byder på klassisk musik.

Fredericia Teater yder i den forbindelse, som nævnt i egnsteateraftalens § 1 stk. 2, *"nogle pr. – og markedsføringsmæssige ydelser"*. Fredericia Teaterforening er også en traditionsrig kulturinstitution, og teatret bidrager både til foreningens, og andres, arrangementer, som for eksempel teatergæstespil, kabareter, foredrag eller stand-up og lignende, med PR og markedsføring.

Endelig skal der peges på at teatret, sammen med Fredericia Teaterforening, har dannet en erhvervsklub – Touch – gennem hvilken der arbejdes aktivt på at skabe *"gode og vedkommende relationer mellem teatret og det lokale erhvervsliv"*. I programmet til *"(title of show)"* forekommer ikke mindre end 32 logoer for lokale og nationale erhverv som man må antage alle har bidraget til teatret og opsætningen.

Og selvsagt er der *"et TÆT samarbejde med Det Danske Musicalakademi"* om talent- og værkudvikling.

Det er såledeshelt klart at Fredericia Teater har et *"bredt samarbejde med øvrige kulturelle aktører og arrangører i området"*.

Regionalt. Ud i fra et befolkningsmæssigt synspunkt ligger Fredericia godt placeret med relativt kort afstand til byer som Middelfart, Kolding og Vejle. Det er heller ikke afskrækkende afstande til

Horsens, Odense, eller Haderslev. Ser man den større region under ét, er Fredericia Teaters publikumsunderlag rigtigt – eller i alle fald rimeligt – godt.

Fredericia Teater har taget initiativet til, i samarbejde med Mungo Park i Kolding og Vejle Musikteater i Vejle, at danne Trekantområdets Teaterfællesskab. Samarbejdet går i første række ud på at synliggøre hinanden, at pege på hinandens forestillinger, og således skabe flere kulturbrugere i regionen.

Det indebærer altså ikke samproduktioner, - dertil er de tre teatre for forskellige, - og heller ikke gæstespil hos hinanden, - dertil er afstanden mellem dem for kort, - men en gensidig backen op om hinandens aktiviteter og et fælles engagement i publikumsarbejdet.

Nationalt. Fredericia Teater har, gennem de sidste par år, slået sit navn fast som et teater med en unik og særlig profil, og er herigennem blevet attraktivt, ikke kun for et publikum også udenfor regionen, men tillige for de københavnske teatre. Ikke mindre end tre gæstespil vil finde sted i København i løbet af 2013, - i Tivolis Glassal, i Nørrebros Teater, og i Operaen.

Egnsteateraftalens bestemmelser (i § 1 og 2) om turnévirkosomhed, evt. ”landsdækkende” turneer, er ikke længere et aktuelt tema. Teatrets nye profil, der blev introduceret ved Søren Møllers indtræden som direktør, er blevet lagt frem for og accepteret af kommunen, hvorved turneer i vanlig forstand nu er erstattet af enkeltstående gæstespil.

Internationalt. Fredericia Teater ved direktør Møller har et stort internationalt netværk. Dette skyldes frem for alt Møllers tidligere position som rektor for Det Danske Musicalakademi. Foruden at sidde i juryen ved en større musicalfestival i New York, er han også vicepræsident i en international sammenslutning af uddannelsesinstitutioner med musical-uddannelse.

Ved sine opsætninger, og ikke mindst ”Aladdin”, har teatret også meldt farve i forhold til det internationale musicalmiljø. Herom vidner blandt andet omtale i det amerikanske tidsskrift ”Playbill”. Tilliden fra Disney-koncernen har stor betydning i så måde.

Det vil være at håbe at efterårets ”Esaura” kan betyde et nyt skridt i rigtig retning, - et der indebærer ikke kun import af stof og kunnen, men også eksport.

Markedsføring og kommunikation

I ”spare-året” 2011 blev der sat brems på omtrent alle udgifter, så nær som én. Konto for annoncer og reklame fik et ordentlig ryk opover i forhold til 2010. Det kan synes som det var en god investering. Uden overhovedet at kende billetindtægterne for 2012, er det alligevel nærliggende at antage at reklamebudgettet har været vel anvendt, skal man dømme efter publikumstilstrømningen, specielt til ”Aladdin”. Og reklamekampagnen ved indgangen til 2013 har været massiv, særlig for gæstespillet på Operaen i juli og august.

Fredericia Teaters Facebook-side er i løbet af de sidste par år blevet Danmarks 3. største teatersite på Facebook, kun overgået af Det Ny Teater og Århus Teater. Her er teatret ”*konstant i dialog med vores publikum*”.

Teatret arrangerer iblandt introarrangementer til sine forestillinger, åbne prøver, og også samtaler efter tæppefald. Erhvervsklubben ”Touch” er nævnt ovenfor, - her arrangeres klub-aftener.

Endvidere er teatret aktivt på youtube, og iblandt tager man ud på skoler med smagsprøver på forestillingerne.

Bestyrelse, økonomi og regnskab

Administration

Fredericia Teater er organiseret som en selvejende institution. Bestyrelsen består af syv medlemmer hvoraf fire er politisk valgte medlemmer af byrådet, mens de tre andre repræsenterer specielle relevante kompetencer i forhold til scenekunst. Denne blanding af politik og teaterrelaterede kompetencer er med til at sikre dialogen mellem teatret og dets publikum.

Jeg noterer at de ansatte ikke er repræsenterede i bestyrelsen. Efter oplysninger fra kommunen er det heller ikke vanligt blandt Fredericias forskellige institutioner. Det overvejes imidlertid nu, i forbindelse med en nytænkning omkring bestyrelsens sammensætning og professionalisering.

Økonomi

Det samlede offentlige tilskud til Fredericia Teater er på 9.996 millioner kroner (2013). Hertil kommer huslejevritagelse.

Resultatopgørelsen for 2010 og 2011 viser en totalomsætning langt over dette beløb. De øvrige indtægter kommer i alt væsentligt fra billetsalg (8,894 millioner i 2010 og 1,002 millioner i 2011), samt – i 2011 – fra salsleje (442 tusind), sponsorater (516 t.), driften af cafeen (58 t.) og udlejning af kostumer (177 t.). I tillæg giver driften af Tøjhuset et ikke uvæsentlig bidrag (215 t.)

Resultatopgørelsen for året 2010 viste et årsresultat på minus 5.267 millioner. I et forsøg på at rette op på dette, måtte den nytiltrådte direktør gribe til sparekniven. Takket være en større reduktion i de forestillingsbaserede udgifter og væsentlige besparelser også i de variable omkostninger overhovedet, kom man ud af 2011 med et årsresultat på kun minus 312 tusind kroner. Men egenkapitalen er dog stadig negativ, på noget over 6 millioner. Den er opbygget inden nuværende direktørs indtræden, og bestyrelsen/direktøren skriver i ledelsesberetningen for 2011 at ”*det herefter vil være et indlysende politisk valg at hjælpe teatret ud af den økonomiske klemme det er i, og som intet har med den nuværende profil at gøre*”

Med en stor publikumssucces som ”Aladdin” i 2012, og det forestående gæstespil på Operaen, er der håb om, at Fredericia Teater vil kunne bringe økonomien bedre i balance. Det er dog realistisk at

regne med, at politisk hjælp vil være nødvendig inden teatret kan få trygge ben at stå på og kan lægge langsigtede planer.

Med hensyn til økonomien udtrykker Fredericia Kommune bekymring om ”*de senere års reduktioner i statsrefusionen*” og påpeger at kommunens støtte til egnsteatret allerede ligger over det maksimale. En tilsvarende bekymring udtrykkes i teatrets evalueringssvar, hvor man peger på, at når kommunen tvinges til at fokusere på det nuværende økonomiske niveau, får det uvægerligt den konsekvens, at man også fastholder det kunstneriske niveau, frem for at investere i at udvikle i det nye.

Regnskab og bogførelse

Som led i evalueringen har jeg gennemgået årsrapporten for 2011. Alle formelle krav til regnskabsaflæggelse synes imødekommet, og resultatopgørelse og balance med tilhørende noter giver et godt billede af teatrets drift og udvikling.

Fredericia Teaters produktioner veksler meget mellem det kostbare og det rimelige, mellem det helt store og det intime. Det er klart at ”(title of show)” med de fire fast ansatte skuespillere, én enkelt pianist, og fire stoler, er en rimelig produktion, mens ”Aladdin” med 32 medvirkende og 18 musikere ligger i en helt anden ende af skalaen. Sådant er det med omkostningerne til al teaterdrift, men det sætter igen fokus på vigtigheden af at have en økonomisk rygrad så man kan tænke langsigtet og se mulighederne for variationer i repertoiret.

Sammenfattende analyse af Fredericia Teater

Fredericia Teater som kulturinstitution

Fredericia Teater er på vej til at rydde sig en plads, ikke kun i det skandinaviske, men i det europæiske teaterbillede som det eneste – mere eller mindre – af sit slags med en klar og tydelig musicalprofil, og med resultater det står respekt af. En aktiv medspiller i det internationale netværk.

Teatret har også etableret sig som en kulturinstitution både lokalt og regionalt, i samspil med andre kulturelle aktører og arrangører, og har desuden gjort sig nationalt bemærket som en institution hvorfra man kan forvente forestillinger med nye titler og nye ingredienser. Noget man ikke allerede kunne se i London for tre år siden, eller så i København eller Århus sidste år.

Fra sin tid som leder af Musicalakademiet har teaterdirektøren et netværk og en position der gør at han har et godt overblik over hvad der sker internationalt på musical-fronten til hver en tid, både når det gælder nye stykker og interessante instruktører og koreografer.

Det mest bemærkelsesværdige er imidlertid Fredericia Teaters ambitioner om at videreudvikle musicalgenren. Først og fremmest ved at udvikle sig selv, hvorfor der sættes midler af til videreuddannelse for personalet og til studierejser. Men også ved at finde muligheder for forskning,

såvel indenfor udvikling af teknisk udstyr til teaterbrug, som indenfor publikumsudvikling. For eksempel ved, at undersøge hvad den sidste tids nyheder indenfor digital teknologi kan anvendes til, for at intensivere kommunikationen mellem scene og sal.

Opfyldelse af egnsteateraftalen

Fredericia Teater lever op til gældende egnsteateraftale på alle punkter så nær som turné. Men som ovenfor nævnt er de turnéforpligtelser der er omtalt i aftalen ikke længere aktuelle, da de ikke samsvarer med den profil man blev enige om ved den nuværende direktørs ansættelse. Antal produktioner og forestillinger overstiger aftalens krav.

Teatret lever også op til aftalens forlangender om samspil med øvrige kulturelle aktører i området, - med Fredericia Teaterforening om disponeringen af teatrets sale, med Det Bruunske Pakhus, med Tøjhuset, og med andre, til kommunens udtrykte tilfredshed.

Udfordringer og potentialer

Fredericia Teater fremstår i dag som en solid og velorganiseret virksomhed. Ambitionsniveauet er meget højt, og ubeskeden nok også med internationale sigtepunkter. Men ikke urealistisk, - både teatret selv og kommunen lader til at have den tålmodighed der skal til for at udviklingen kan ske i det rigtige tempo. Og på relativt kort tid har teatret vist at det har et potentiale til at avancere mod de høje udviklingsmål.

Teatret står dog overfor nogle udfordringer, både akutte og langsigtede:

- Teatret bør, eventuelt med offentlig hjælp, snarest få ryddet den negative egenkapital af vejen, for tryggere at kunne lægge planer for den videre drift og udvikling.
- Teatret bør gå ind i et konstruktivt samarbejde med kommunen og erhvervslivet om udviklingen af de – meget foreløbige – planer om at bygge et større kulturhus hvor, blandt andet teatret og Musicalakademiet kan komme under samme tag.
- Teatret bør gå i dialog med instruktøruddannelsen og danseuddannelsen ved Statens Scenekunstscole, og eventuelle andre uddannelsesinstitutioner for at bidrage til interessen for musicalregi og koreografi.
- Teatret bør aktivt bestræbe sig på at tiltrækkebegavede, potentielle danske instruktører og koreografer, med tanke på en specifikt dansk musicaludvikling hvor teatret står som kreativ producent.
- Teatret bør undersøge muligheden for at producere/spille musicals også for de yngste. Børn bliver rigtignok tilgodeset ved familieforestillingerne, men de udgør også et publikum i sig selv.

- Teatret bør intensivere arbejdet i Uterus med at sammenføre dramatikere, komponister, instruktører og andre, til forsøg og eksperimenter med musicalformen.

Fredericia Teater har de bedste muligheder for at nå sit mål om at blive ”*leverandør af nye musicals*”. Forudsætningen er at teatret får flere kreative artister at spille sammen med. Lykkes det er betingelserne til stede for at Danmark får et musicalcentrum som kan mere end at spille hvad andre har lavet.
